

NARODOWY SPIS POWSZECHNY LUDNOŚCI I MIESZKAŃ 2011 W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

I. STAN, STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA LUDNOŚCI

Stan ludności

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 roku wykazały, że w dniu 31 marca 2011 roku liczba mieszkańców województwa lubelskiego wyniosła 2199,1 tys. osób zaliczanych do kategorii ludności faktycznej¹. Od ostatniego spisu powszechnego przeprowadzonego w dniu 20 maja 2002 roku, w wyniku utrzymującego się przez lata ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji, liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 23,4 tys. osób, tj. o 1,1%, przeciwnie niż w kraju, gdzie odnotowano wzrost o 281,7 tys. (0,7%).

Tabl. 1. Ludność według płci w miastach i na wsi w latach 2002 i 2011

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś
Stan ludności w tys. (20 V 2002 r.).....	2199,1	1068,8	1130,3	1025,6	1173,5
w %	100,0	48,6	51,4	46,6	53,4
Stan ludności w tys. (31 III 2011 r.) ...	2175,7	1054,9	1120,8	1011,5	1164,2
w %	100,0	48,5	51,5	46,5	53,5
Różnica w latach 2002-2011					
- przyrost/ubytek w tysiącach	-23,4	-13,9	-9,5	-14,0	-9,3
Dynamika zmian (2002 = 100)	98,9	98,7	99,2	98,6	99,2

Pomimo ogólnego spadku liczby ludności w województwie lubelskim w czterech powiatach odnotowano przyrost mieszkańców, tj. w powiecie lubelskim o 7,5% (10,2 tys. osób), świdnickim o 1,4% (1,0 tys.), łęczyńskim o 0,8% (0,4 tys.) i łukowskim o 0,6% (0,7 tys.). Główną przyczyną zwiększenia liczby ludności w powiecie lubelskim i świdnickim był rozwój ośrodków podmiejskich

¹Ludność faktycznie zamieszkała (ludność faktyczna) – kategoria to obejmuje następujące grupy osób:

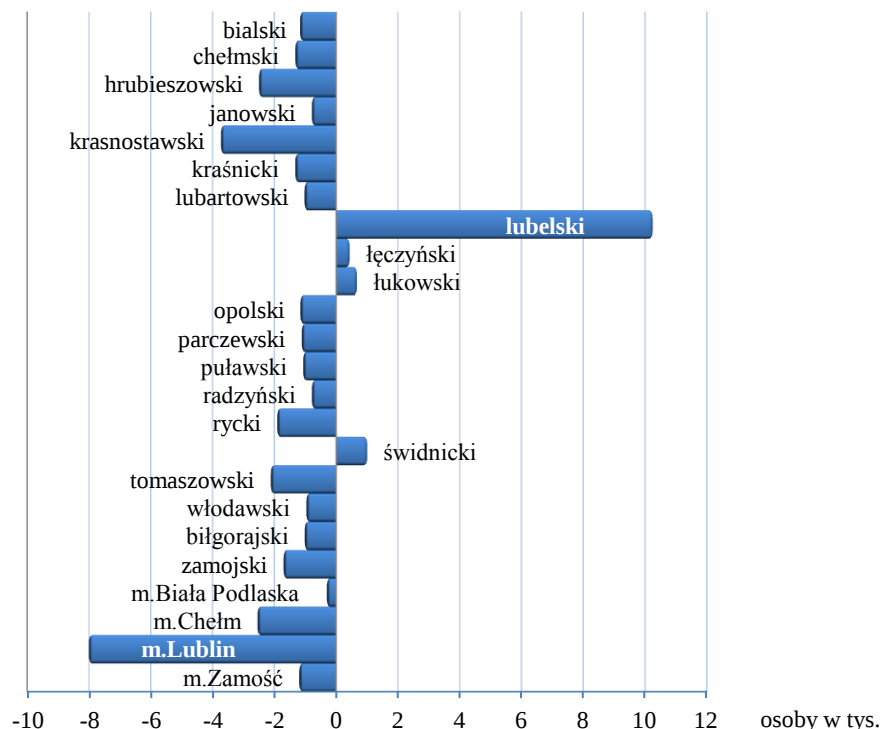
1. Mieszkające stale, które:

- a) były obecne w momencie spisu;
- b) były nieobecne w momencie spisu, ale ich nieobecność trwała krócej niż 3 miesiące;
- c) były nieobecne w momencie spisu przez okres dłuższy niż 3 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z powodu: - przebywania w zakładzie karnym lub śledczym; - pobytu za granicą.

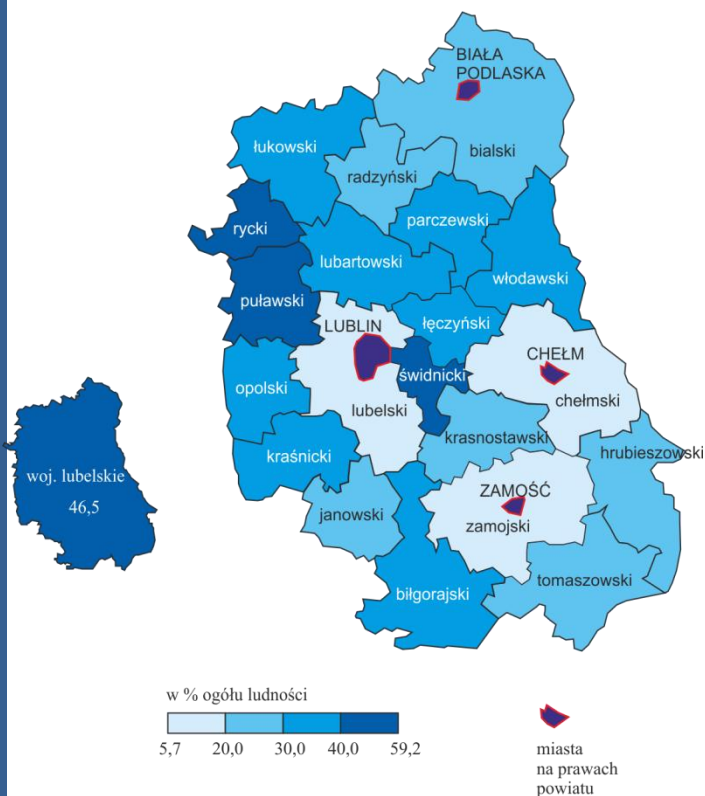
2. Przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy. Dotyczy to osób, które mieszkają na stałe w innym (są tam zameldowane na pobyt stały), natomiast w miejscu spisania przebywają czasowo z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe, leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki. Jako czas okresowej nieobecności lub przebywania przyjęty został czas zamierzony. Do kategorii ludności faktycznej nie są zaliczane osoby przybyłe z zagranicy na pobyt czasowy, tj. te, które nie posiadają stałego pobytu w Polsce (pozwolenia na osiedlenie się).

skupionych wokół miasta Lublina i Świdnika, które zostały zasilone byłymi mieszkańcami miast, natomiast w powiecie łęczyńskim i łukowskim – utrzymujący się w okresie międzypisowym dodatni przyrost naturalny.

Różnica w stanie ludności w latach 2002-2011 według powiatów²

Współczynnik urbanizacji

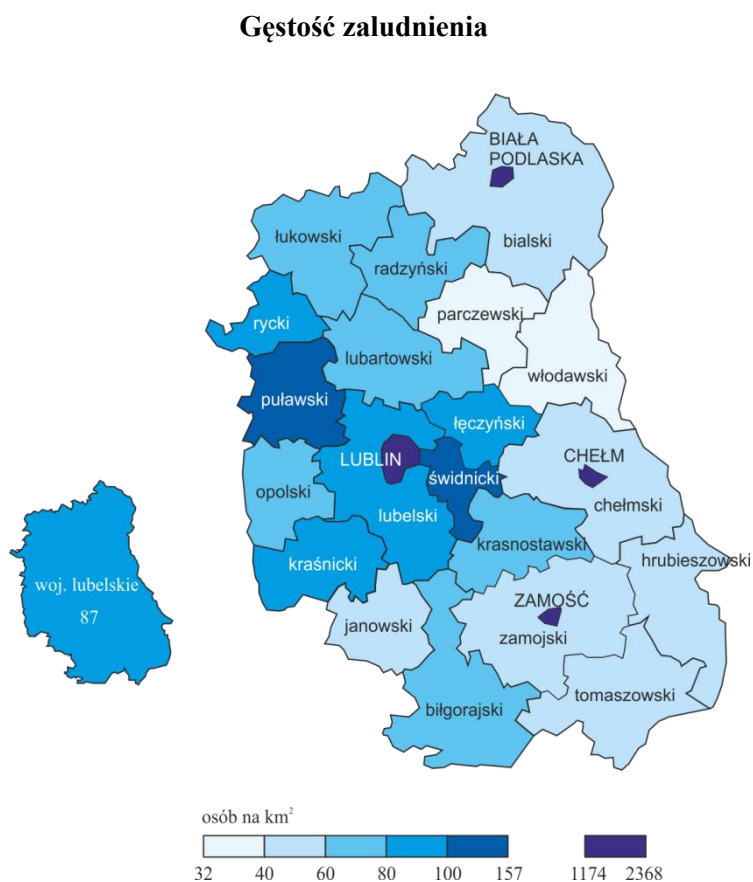
Województwo lubelskie odznacza się niższym niż średnia w kraju poziomem urbanizacji. Wyniki spisu 2011 wykazały, że w 42 miastach zamieszkiwało 1011,5 tys. osób, tj. 46,5% ogółu ludności, podczas gdy przeciętnie w kraju ludność miast stanowiła 60,8% ogółu populacji. W okresie międzypisowym zmniejszyła się liczba mieszkańców w miastach o 14 tys. osób, a na terenach wiejskich o 9,3 tys. Największym miastem pod względem liczby ludności był Lublin, w którym mieszkało 349,1 tys. osób. Kolejne miasta to Chełm - 66,4 tys. mieszkańców, Zamość - 66,0 tys. i Biała Podlaska - 58,0 tys. Mieszkańcy Lublina stanowili 34,5% ludności miast i 16,0% ogółu ludności województwa. W stosunku do 2002 roku liczba mieszkańców Lublina zmalała o 2,2% (8 tys. osób).

² Dla potrzeb porównań i oceny zmian w rozwoju ludności wyniki NSP 2002 r. zostały przeliczone według podziału terytorialnego kraju, obowiązującego w 2011 roku.

Z powiatów ziemskich najbardziej zurbanizowane były powiaty: świdnicki (59,2% stanowiła ludność miast), puławski (48,4%) i rycki (46,9%), natomiast najmniejszy udział mieszkańców miast odnotowano w powiatach chełmskim (5,7%) i lubelskim (8,3%).

Mieszkańcy województwa lubelskiego stanowili 5,6% ogółu ludności Polski. Pod względem liczby ludności województwo lubelskie zajmowało 8 miejsce w kraju, a biorąc pod uwagę udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności uplasowało się na 14 pozycji.

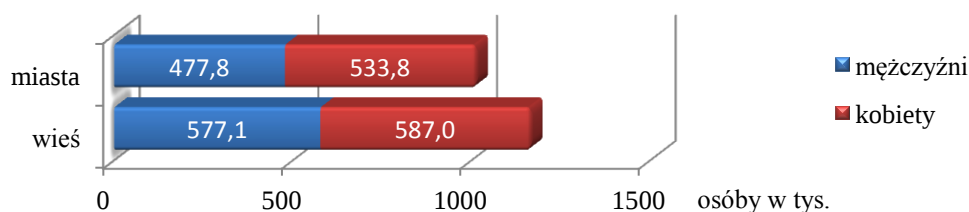
Średnia gęstość zaludnienia w województwie lubelskim była także niższa niż w kraju i wyniosła 87 osób na km² wobec 123 w kraju. W miastach na 1 km² przypadało 1042 osoby, a na wsi 48. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami województwa i tak najwyższe wartości przyjmował w miastach na prawach powiatu: Lublinie (2368), Zamościu (2174), Chełmie (1881) i Białej Podlaskiej (1174), a najniższe w powiatach: włodawskim (32), parczewskim (38) oraz bialskim (41).

Ludność według płci i wieku

Struktura ludności według płci w województwie lubelskim nie uległa większym zmianom. Według wyników spisu 2011 roku kobiety stanowiły 51,5% ogółu ludności województwa wobec 51,4% w 2002 roku. W Polsce tendencja jest podobna, w ogólnej liczbie mieszkańców przeważały kobiety, których odsetek wyniósł 51,6%. Średnio na 100 mężczyzn w województwie przypadało 106 kobiet. W miastach przewaga liczebna kobiet była większa niż na wsi, w których to przeciętnie na 100 mężczyzn przypadało 112 kobiet wobec 102 na terenach wiejskich.

Ludność według płci i miejsca zamieszkania w 2011 roku

Wyniki spisów 2002 i 2011 w zakresie struktury wieku ludności różnią się znacząco. W okresie międzyspisowym systematycznie malała liczba dzieci i młodzieży z równoczesnym wzrostem ludności w starszych rocznikach. Główną przyczyną tych zmian było przesuwanie się wyżów i niżów demograficznych, a także obserwowany od początku laty 90-tych spadek dzietności kobiet oraz wydłużenie się przeciętnego czasu trwania życia. W wyniku zachodzących zmian liczba osób w wieku 15 lat i więcej w okresie międzyspisowym wzrosła o 3,5% z 1780,0 tys. w 2002 roku do 1842,5 tys. w 2011 roku, natomiast liczba dzieci w wieku od 0 do 14 lat zmniejszyła się o 20,5% z 419,1 tys. w 2002 roku do 333,2 tys. w 2011 roku.

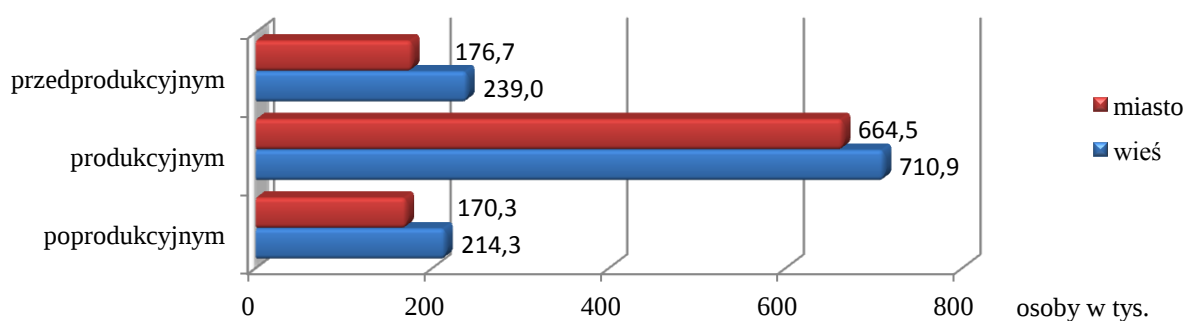
Tabl. 2. **Ludność według ekonomicznych grup wieku w miastach i na wsi w latach 2002 i 2011**

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Stan ludności w tys. (20 V 2002 r.).....	2199,1	534,3	1307,5	357,3
w %.....	100,0	24,3	59,5	16,2
Stan ludności w tys. (31 III 2011 r.)....	2175,7	415,7	1375,4	384,6
w %.....	100,0	19,1	63,2	17,7
Różnica w latach 2002-2011				
- przyrost/ubytok w tysiącach.....	-23,4	-118,6	67,9	27,3
Dynamika zmian (2002 = 100).....	98,9	77,8	105,2	107,6

Według wyników spisu 2011 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym (od 0 do 17 lat) stanowiła 19,1% ogółu mieszkańców województwa, w wieku produkcyjnym (od 18 do 64 lat – mężczyźni i od 18 do 59 lat - kobiety) 63,2%, a poprodukcyjnym (65 lat i więcej – mężczyźni i 60 lat i więcej – kobiety) 17,7%.

W 2002 roku w wieku przedprodukcyjnym było 24,3% ogółu ludności, w wieku produkcyjnym 59,5 %, a poprodukcyjnym 16,2%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2011 roku przypadało 58 osób w wieku nieprodukcyjnym wobec 68 w 2002 roku.

Ludność według ekonomicznych grup wieku w 2011 roku

Ludność według stanu cywilnego

Struktura ludności według stanu cywilnego uwarunkowana jest liczbą osób w poszczególnych grupach wieku, liczbą zawieranych związków małżeńskich, rozwodów i zgonów występujących na danym terenie oraz sytuacją społeczno-ekonomiczną kraju, wpływającą na podejmowanie decyzji prorodzinnych.

Ze względu na przepisy prawne ustanawiające dolną granicę wieku umożliwiającą zawieranie związków małżeńskich, w spisach ludności przyjęto określenie stanu cywilnego dla osób w wieku 15 lat i więcej.

Stan cywilny prawny

Według danych spisu w 2011 roku w województwie lubelskim 28,7% mieszkańców w wieku 15 lat i więcej stanowili kawalerowie i panny, 56,3% osoby pozostające w małżeństwie, 10,4% wdowcy i wdowy, 3,9% osoby rozwiedzione, a w przypadku 3,6% stan cywilny nie został ustalony.

Struktura ludności według stanu cywilnego jest zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania. Na terenach wiejskich wyższy był udział kawalerów i panien (o 0,8 pkt. proc), osób pozostających w związkach małżeńskich (o 0,3 pkt.) oraz wdowców i wdów (o 2,5 pkt.), natomiast w miastach więcej niż na terenach wiejskich było osób rozwiedzionych (o 3 pkt.).

Tabl.3 Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego prawnego i miejsca zamieszkania w 2011 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	kawalero- wie/panny	żonaci/ zamężne	wdowcy/ wdowy	rozwiedze- ni/ rozwiedzio- ne	nieustalony
w tysiącach						
Ogółem	1 842,5	529,4	1 038,0	192,1	72,3	10,8
Miasta.....	869,3	246,4	488,2	79,3	48,2	7,2
Wieś	973,2	283,0	549,8	112,7	24,1	3,6
w odsetkach						
Ogółem	100,0	28,7	56,3	10,4	3,9	0,6
Miasta.....	100,0	28,3	56,2	9,1	5,5	0,8
Wieś	100,0	29,1	56,5	11,6	2,5	0,4

W odniesieniu do wyników spisu z 2002 roku struktura ludności według stanu cywilnego prawnego nie uległa większym zmianom. Udział kawalerów i panien wzrósł o 0,3 pkt., osób owdowiałych o 0,2 pkt., a osób rozwiedzionych o 1,2 pkt. Zmniejszył się natomiast udział osób pozostających w małżeństwie o 2 punkty procentowe.

Stan cywilny faktyczny

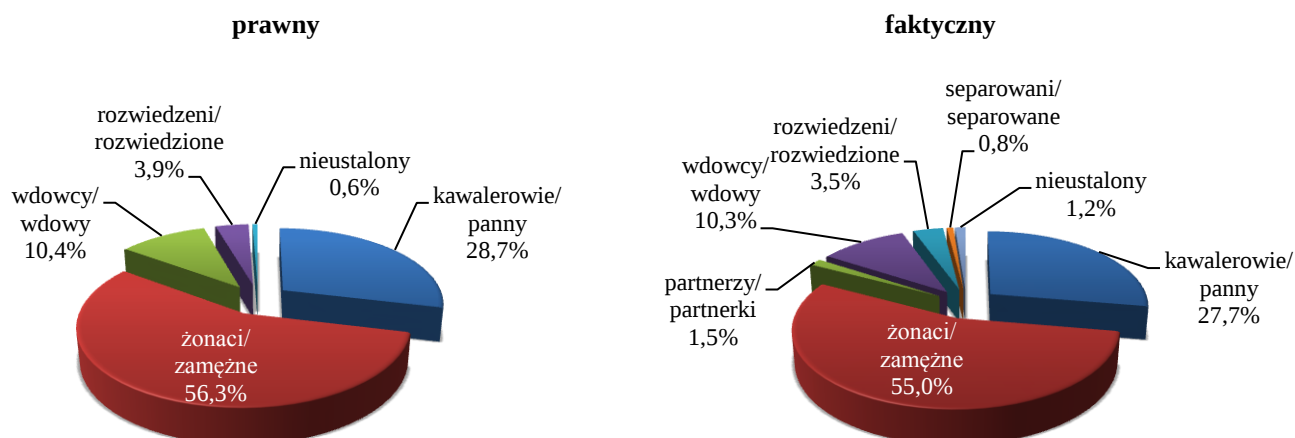
W spisie ludności 2011 roku stan cywilny faktyczny określono w sposób wtórny – na podstawie charakteru związku, w jakim faktycznie żyje dana osoba. Osoby żyjące w związkach nieformalnych (kohabitanci), niezależnie od ich stanu cywilnego prawnego, ujęte zostały jako pary tworzące związki partnerskie.

Tabl.4 Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego i miejsca zamieszkania w 2011 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	kawalerowie/panny	żonaci/zamężne	partnerzy/partnerki	wdowcy/wdowy	rozwie-dzeni/rozwie-dzione	separowa-ni/separowa-ne	nieustalo-ny
w tysiącach								
Ogółem	1 842,5	509,6	1 014,1	26,9	189,8	65,2	14,3	22,5
Miasta	869,3	232,3	475,5	17,2	78,1	43,4	7,6	15,2
Wieś	973,2	277,3	538,6	9,7	111,7	21,8	6,7	7,3
w odsetkach								
Ogółem	100,0	27,7	55,0	1,5	10,3	3,5	0,8	1,2
Miasta	100,0	26,7	54,7	2,0	9,0	5,0	0,9	1,7
Wieś	100,0	28,5	55,3	1,0	11,5	2,2	0,7	0,8

Według faktycznego stanu cywilnego liczebności wszystkich kategorii wyodrębnionych jako prawny stan cywilny były mniejsze. Największa różnica między stanem prawnym i faktycznym dotyczy osób rozwiedzionych. Z punktu widzenia faktycznego stanu cywilnego jest ich o 9,8% mniej niż orzeczonych rozwodów przez sąd. Kolejną grupą są kawalerowie i panny, spośród których 3,7% zadeklarowało związki partnerskie. Także osób deklarujących wdowieństwo jest mniej o 1,2% w stosunku do stanu cywilnego prawnego. Spośród osób pozostających – z prawnego punktu widzenia – w związkach małżeńskich 2,3% zadeklarowało, że ich małżeństwo się rozpadło, czyli że aktualnie są w separacji lub tworzą związek partnerski z inną osobą.

Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego w 2011 roku

W odniesieniu do wyników spisu z 2002 roku struktura ludności według stanu cywilnego prawnego nie uległa większym zmianom. Największy spadek odnotowano wśród osób pozostających w związkach małżeńskich (o 2,1 pkt.), a największy wzrost w grupie osób rozwiedzionych (o 1 pkt.) oraz wśród osób tworzących związki partnerskie (o 0,7 pkt.).

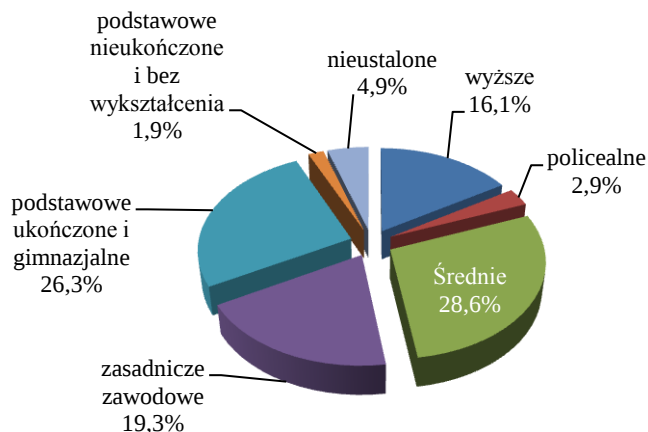
Poziom wykształcenia

W spisie 2011 dla wszystkich osób w wieku 13 lat i więcej ustalono najwyższy ukończony poziom wykształcenia. Podstawą zaliczenia osoby do danego poziomu wykształcenia było posiadane świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły.

Tabl.4 Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia

Wyszczególnienie	2002		2011	
	w tys.	w %	w tys.	w %
Ogółem.....	1849,0	100,0	1892,2	100,0
w tym				
wyższe.....	173,2	9,4	305,4	16,1
policealne.....	64,6	3,5	55,8	2,9
średnie.....	509,4	27,6	541,2	28,6
zasadnicze zawodowe.....	373,8	20,2	364,8	19,3
podstawowe ukończone i gimnazjalne.....	618,2	33,4	497,5	26,3
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia.....	98,7	5,3	35,2	1,9

Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2011 r.

W latach 2002 - 2011 zaszły duże zmiany w poziomie wykształcenia ludności. Pozytywną tendencją jest stały wzrost udziału osób z wykształceniem co najmniej średnim z 40,4% w 2002 roku do 47,7% w 2011 roku w grupie ludności w wieku 13 lat i więcej. Najbardziej dynamiczny przyrost (o 76,3%) wystąpił w grupie osób z wykształceniem wyższym. Udział jej zwiększył się z 9,4% w 2002 roku do 16,1% w 2011 roku. Ponadto odnotowano wzrost liczby osób posiadających wykształcenie średnie o 6,2%, a spadek liczby

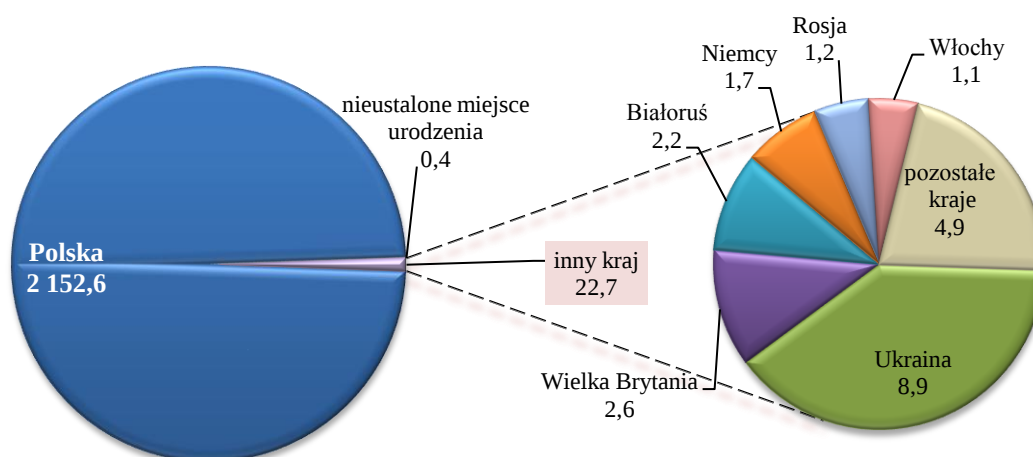
osób, które ukończyły szkołę policealną o 13,6% oraz zasadniczą szkołę zawodową o 2,4%.

Kraj urodzenia, obywatelstwo

Zgodnie z przyjętą w spisie 2011 metodologią, kraj urodzenia należało podać przy uwzględnieniu granic państw aktualnych w momencie spisu, a nie w momencie urodzenia osoby, np. jeżeli osoba urodziła się w Wilnie, to – bez względu na rok jej urodzenia – jako kraj urodzenia należało wpisać Litwa. Zasadę tę udało się zachować również w przypadku pobierania informacji o kraju urodzenia z rejestrów, w których jest na ogół wpisywana miejscowość urodzenia – miejscowości tej został przyporządkowany kraj urodzenia według aktualnych granic.

Według danych spisu w 2011 roku 2152,6 tys. mieszkańców województwa lubelskiego (98,9%) urodziło się w Polsce, 22,7 tys. osób (1,0%) podało jako miejsce urodzenia inny kraj, a w przypadku 2,4 tys. osób (0,1%) kraj urodzenia nie został ustalony. Spośród osób urodzonych poza granicami kraju obywatelstwo polskie posiadało ponad 88%.

Ludność według kraju urodzenia w tys. w 2011 roku

Wyniki spisu 2011 wykazały, że wśród mieszkańców województwa lubelskiego 2172,7 tys. osób tj. 99,9% to obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, 2,8 tys. to cudzoziemcy - osoby bez polskiego obywatelstwa, a dla 0,1 tys. osób nie została ustalona przynależność państwowa. Z ogólnej liczby cudzoziemców 2,7 tys. ma obywatelstwo niepolskie, a 0,1 tys. osób określiło się jako bezpaństwowiec. Wśród osób posiadających obywatelstwo niepolskie najwięcej było obywateli Ukrainy (1,3 tys.), Białorusi (0,4 tys.) oraz Rosji i Armenii (po 0,2 tys.).

Należy zaznaczyć, że ogólna liczba cudzoziemców przebywających w województwie lubelskim jest większa, ponieważ imigranci przebywający w Polsce czasowo (stali mieszkańcy innych krajów) nie są wliczani do ludności Polski faktycznie zamieszkałej, prezentowanej w tym raporcie.

II. ZASOBY MIESZKANIOWE

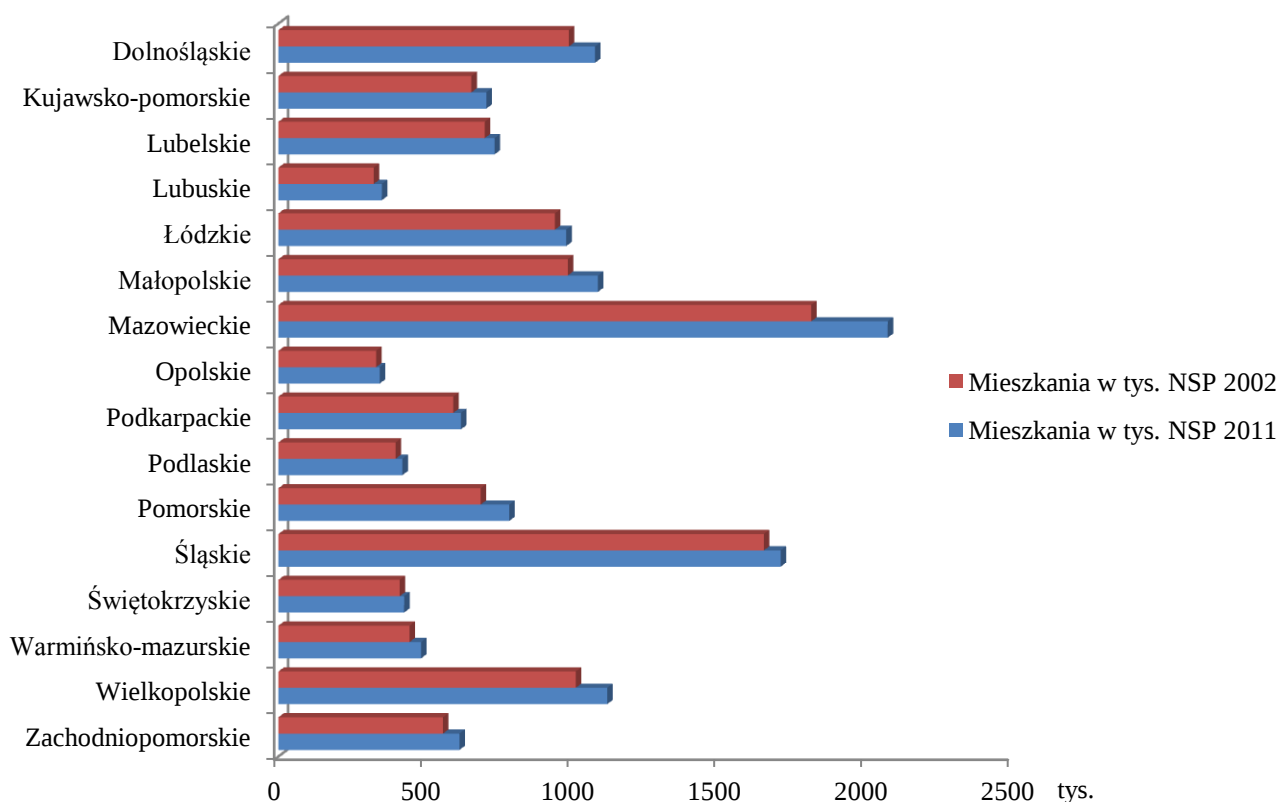
Stan i rozwój zasobów mieszkaniowych

Wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 roku wykazały, że w dniu 31 marca 2011 w Polsce było 13,6 mln mieszkań tj. o ok. 1 mln mieszkań więcej w stosunku do poprzedniego spisu. W województwie lubelskim było 736,5 tys. mieszkań, których przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 73,7 m² a przeciętna liczba izb 3,8. W okresie od 2002-2011 tj. od NSP 2002 roku aż do ostatniego spisu stan zasobów mieszkaniowych zwiększył się o 33,4 tys. mieszkań, tj. o 4,7%.

Tabl. 1 Mieszkania w NSP 2011 roku

Wyszczególnienie	Mieszkania		Przyrost mieszkań w latach 2002-2011
	w tys.	2002=100	w tys.
Polska	13560,5	108,3	1036,9
Lubelskie	736,5	104,7	33,4

Liczba mieszkań w tys. w latach 2002 i 2011

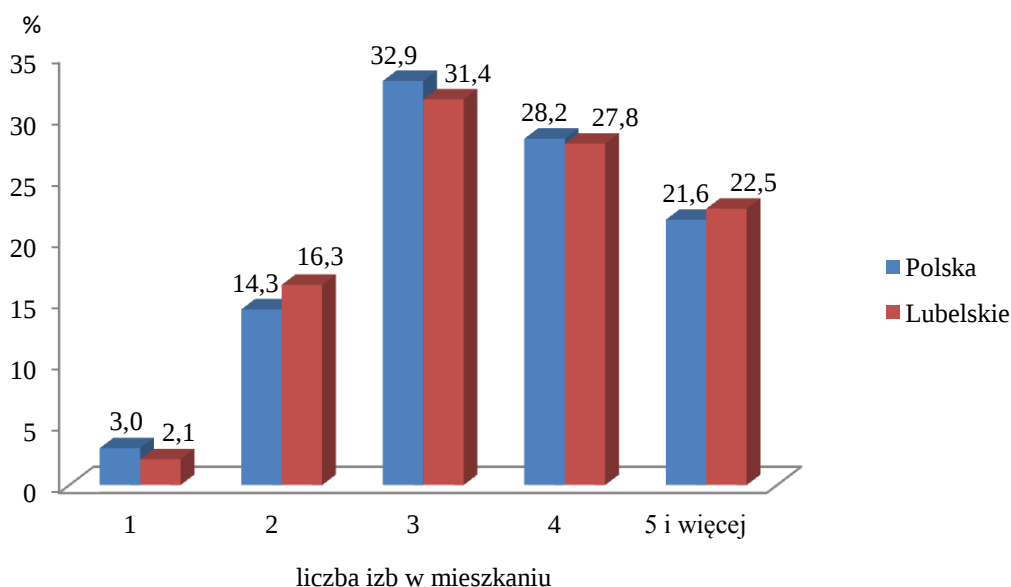
Pod względem ilości mieszkań (według spisu 2011) na tle innych województw, lubelskie podobnie jak w 2002 r. klasyfikuje się na 8 miejscu.

W województwie lubelskim dominowały mieszkania o powierzchni użytkowej od 40 do 79 m² stanowiące 51,1% ogółu, najmniej było mieszkań do 39 m² powierzchni – 15,2% mieszkań. W strukturze mieszkań ze względu na liczbę izb dominowały mieszkania 3 izbowe – 31,4% ogółu a najmniej było mieszkań 1 izbowych bo tylko 2,1% ogółu.

Tabl.2 Struktura mieszkań według powierzchni użytkowej w 2011 roku

Wyszczególnienie	Mieszkania o powierzchni użytkowej w % ogółu			Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania
	do 39 m ²	od 40 do 79 m ²	80 m ² i powyżej	
Polska.....	18,5	53,9	27,5	69,2
Lubelskie.....	15,2	51,1	33,7	73,7

Mieszkania o liczbie izb w % ogółu

Województwo lubelskie na tle całej Polski pod względem przeciętnej liczby izb w mieszkaniach plasuje się na 7 miejscu, natomiast pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań na 4 pozycji wśród wszystkich województw.

Forma własności mieszkań

Największą grupę mieszkań stanowiły lokale będące własnością osób fizycznych ok. 62,4%. Drugą grupę pod względem liczebności w strukturze własności mieszkań stanowią mieszkania spółdzielni mieszkaniowych 23% ogółu.

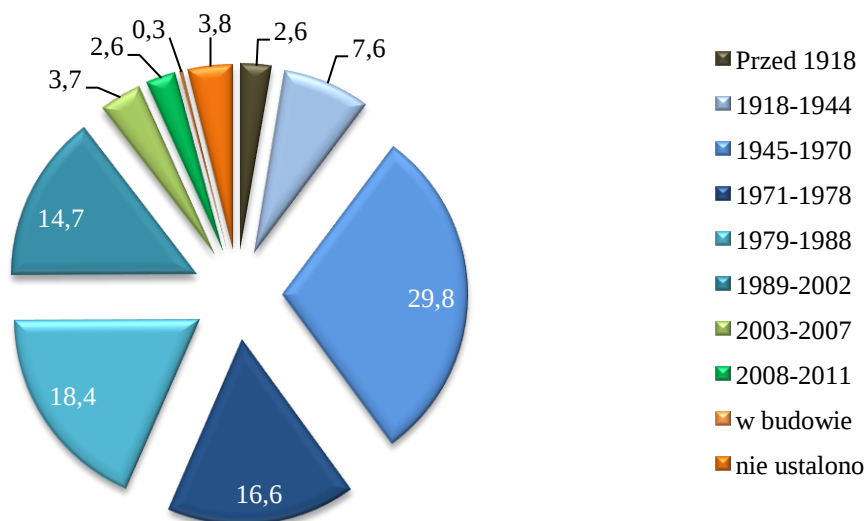
Tabl.3. Mieszkania według rodzaju podmiotów będących ich właścicielami w 2011 roku

Wyszczególnienie	Mieszkania ogółem	Z tego stanowiące własność:			
		osób fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych	gmin	pozostałych podmiotów
	w tys.	w %			
Polska.....	13560,5	50,4	25,4	10,0	14,2
Lubelskie.....	736,5	62,4	23,0	4,5	10,1

Wiek i wyposażenie mieszkań

Dla oceny zmian jakościowych zasobów mieszkaniowych istotne znaczenie mają informacje na temat wieku zasobów. W spisanych zasobach mieszkaniowych przeważały mieszkania z lat 1945-1970 oraz 1971-1988. Podobnie jak w całym kraju najmniej, tj. 6,3% ogółu zasobów mieszkaniowych województwa zostało wybudowanych po 2003 roku.

Struktura liczby mieszkań według roku wybudowania budynku
w województwie lubelskim w %

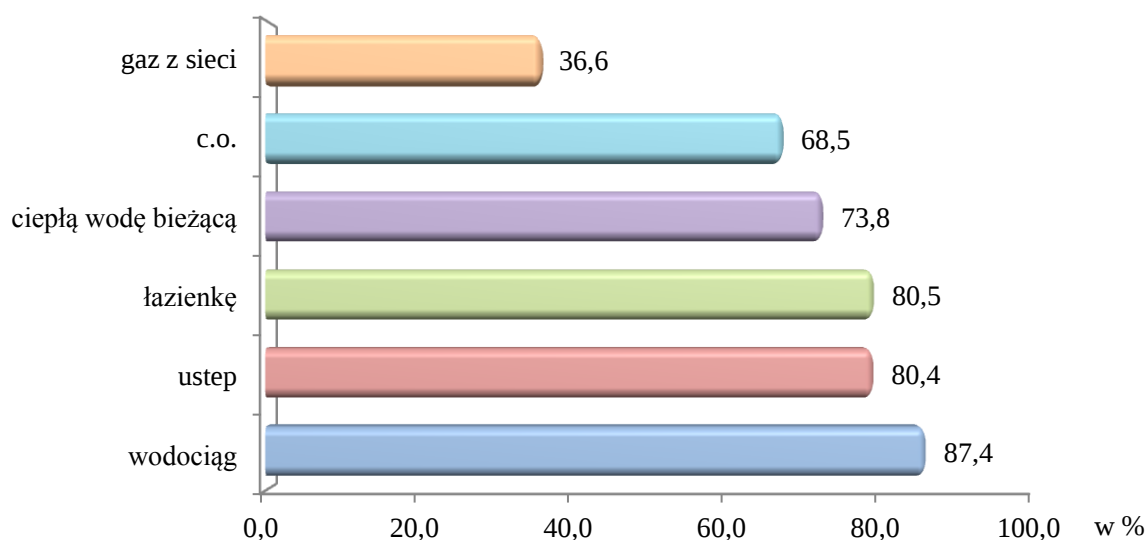

W okresie od ostatniego spisu nastąpiła istotna poprawa w wyposażeniu mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. Według wyników spisu NSP 2011 w całym kraju najwięcej mieszkań wyposażonych jest w wodociąg 94%, a najmniej w gaz z sieci 53%. W województwie lubelskim spośród spisanych mieszkań 87,4% posiadało wodociąg, a najmniej wyposażonych było w gaz z sieci bo tylko 36,6%. Wynika to z faktu, że nowo budowane mieszkania wyposażone są w podstawowe media, inwestycji w rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz modernizacji mieszkań.

Tabl.4. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne w 2011 roku

Wyszczególnienie	Mieszkania ogółem	W tym wyposażone w:					
		wodociąg	ustęp	łazienkę	ciepłą wodę bieżącą	c. o.	gaz z sieci
		w tys.					
Polska.....	13560,5	12722,5	12394,0	12384,6	11147,5	9989,2	7161,8
Lubelskie.....	736,5	643,5	592,4	593,0	543,4	504,7	269,3

Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne w 2011 r.

Opracowanie:

– Zofia Dymek – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

– Beata Murzacz – Ośrodek Statystyki Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego w Lublinie